

Predmet: HISTORICKÁ GEOGRAFIA (externá forma) zimný semester 2017/18
Vyučujúci: doc. RNDr. Daniel Gurňák, PhD. (miestnosť B1-548),
<http://www.regionalnageografia.sk/index.php?p=1388028567&pid=1842515611>

Rozsah predmetu: 2 x 4 + 1 x 8 hodín

Anotácia (cieľ) predmetu

Prednáškový kurz poskytuje základný prehľad o historicko – geografickom vývoji Európy s dôrazom na strednú Európu od praveku až po polovicu 20. storočia. Vývoj ostatného sveta je výberovo sledovaný až v období novoveku. Cieľom kurzu je načrtnutie základných historicko – geografických súvislostí, ktoré mali zásadný význam pre formovanie súčasnej politickej, ekonomickej, mocenskej a kultúrnej diferenciacie súčasného sveta.

Sylaby (stručná osnova) predmetu:

18. 11. 2017 (dopoludnia)

- historická geografia a jej prínos do systému geografických poznatkov
- pravek: stručná charakteristika vzniku a vývoja ľudstva, periodizácia obdobia praveku
- vznik štátov - orientálne despocie: Mezopotámia
- grécko-rímska civilizácia - jej vznik a vývoj, politická organizácia rímskeho impéria, rímska spoločnosť, sídelná štruktúra, hospodárstvo, obchod
- vývoj sveta ortodoxie do konca stredoveku: Byzantská ríša a jej vplyv na okolité územia

25. 11. 2017 (dopoludnia)

- vývoj sveta islamu do konca stredoveku, Arabská ríša a jej rozklad, vznik Osmanskej ríše
- Európa v stredoveku: feudálny štát, vývoj politickej mapy Európy v stredoveku
- Slovensko v období stredoveku: Veľká Morava, Slovensko v stredovekom Uhorsku, vývoj osídlenia, vznik miest, hospodárstvo, politický vývoj do r. 1526

25. 11. 2017 (popoludní)

- Svet na prahu novoveku: celosvetové rozloženie mocenských síl, príčiny rozdielneho tempa vývoja jednotlivých civilizácií, vznik veľmocenského systému
- Mocenské a náboženské boje v Európe 16.-18. storočia: reformácia a protireformácia, mocenské boje o zachovanie rovnováhy v Európe, dynastická politika a jej dôsledky
- Slovensko vo víre mocenských bojov v 16. - 18. stor.: územie Slovenska v čase tureckých vojen, dôsledky vojen pre vývoj nášho územia

2. 12. 2017 (dopoludnia)

- **cvičný "malý test" zo staršieho historicko-geografického vývoja** (do konca stredoveku)
- Vznik občianskej spoločnosti, buržoázne revolúcie, nacionalizmus: buržoázne revolúcie a ich význam pre vývoj spoločnosti, priemyselná revolúcia a jej význam pre premeny spoločnosti, nacionalizmus v stredovýchodnej Európe, eskalácia etnického napätia v Európe, ohrozenie dynastických impérií, vývoj Európy v 19. stor.
- Kríza imperializmu: boj o prerozdelenie sveta v I. II. svetovej vojne, zánik veľmocenského systému, nástup superveľmocí
- Slovensko v 19. a 20. storočí: postavenie slovenského národného hnutia v rámci monarchie, Slovensko a I. ČSR, Slovenský štát a rozdelenie národa

Zdroje a odporúčaná literatúra:

- **prednášky** (študijný materiál bude zverejnený v PDF súbore do skúšobného obdobia, je ale dôležité zúčastniť sa aj prednášok, prístupové heslo súboru bude zverejnené na prednáške 21.11. alebo následne na vyžiadanie e-mailom)

- Gurňák (2017): **Štáty v premenách storočí od úsvitu dejín do súčasnosti, Mapa Slovakia Plus, Bratislava – dejepisný atlas**
- Gurňák (2004/2006): **Štáty v premenách storočí, Mapa Slovakia, Bratislava, – dejepisný atlas**
- Kršák a kol. (2009): **Ottov historický atlas Slovenska, Ottovo nakladateľstvá, Bratislava**
- Gurňák (2013): **Svetové a národné dejiny – Dejepisný atlas pre základné školy, Mapa Slovakia, Bratislava,**
- Drška, Skřivan, Stellner (1995): Kapitoly z dějin evropské politiky do roku 1648, Institut pro středoevropskou kulturu a politiku
- Skřivan, Drška, Stellner (1994): Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1648-1914, Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, Praha
- Moravcová, Bělina, Pečenka (1994): Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1914-1941, Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, Praha
- Kónya, P. a kol. 2013. Dejiny Uhorska 1000-1918. Prešovská univerzita, Prešov
- *Bárta, Kovář a kol (2013): Civilizace a dějiny – historie světa pohledem dvaceti českých vědců, Academia, Praha*
- *Honzák, Pečenka, Vlčková (1995): Evropa v proměnách staletí, Libri, Praha*
- *Kennedy (1996): Vzestup a pád velmocí, NLN, Praha*
- *Kováč (1998): Dejiny Slovenska, NLN, Praha*
- *Kováč a kol. (1998): Kronika Slovenska 1, Fortuna Print & Adox, Bratislava*
- *Kováč a kol. (1999): Kronika Slovenska 2, Fortuna Print & Adut, Bratislava*
- *Kol. (1992 a ďalšie vydania): Kronika ľudstva, Fortuna print, Bratislava*
- *Le Goff (1991): Kultura stredoveké Evropy, Odeon, Praha*
- *Pečenka, Luňák a kol. (1995): Encyklopedie moderní historie, Libri, Praha*
- *Trávníček Dušan (1984): Historická geografie I., SPN, Praha*

Spôsob hodnotenia predmetu:

Absolvovanie „cvičného testu“ 2. 12. 2017 (20% záverečného hodnotenia) - možnosť si "vyskúšať" významnú časť záverečného testu + pripočítava sa k celkovému hodnoteniu.

Úspešné absolvovanie záverečného písomného testu (minimálne 50 % úspešnosť!!!). Test na 45 min. bude rozdelený na 2 časti: faktografickú testovú – s vyberaním správnych odpovedí (pričom zo 4 možností môžu byť 0-4 odpovede správne – plné hodnotenie sa získa len pri nájdení práve všetkých správnych odpovedí); otvorenú-historicko-geografickú časť – séria otvorených otázok a máp (vývoj politickej mapy Európy – určovanie, vlastné zaznačovanie dôležitých javov do podkladových mapiek a pod.).

Skúšanie bude prebiehať počas zimného skúšobného obdobia, všetky termíny budú vložené v systéme AIS, prihlasovať sa treba výlučne cez tento systém, na skúške sa treba preukázať študentským preukazom! Výsledky budú v najkratšom možnom čase vložené do systému AIS, nahliadnutie do testov, zápis známok a prípadné konzultácie budú možné v stanovených konzultačných hodinách, ktoré budú zverejnené na začiatku skúšobného obdobia (prípadne je možné požiadať o konzultáciu elektronicky).